

A non vtiq; simulatione faciebat, quemadmodū alij intelligi volunt, vt eorū detecta simulatio tanti exempli autoritate munitatur. Sed hoc faciebat charitate, qua eius infirmitatē, cui volebat subvenire, tanq; suam cogitabat. Hoc enim præstruxit dicendo, Cum enim liber sum ex omnibus, me omnium seruum feci, vt plures lucrifacrem. Qd ut intelligas non simulatione, sed charitate fieri, qua infirmis hominib; tanquam nobis compatimur, ita monet alio loco, dicens, Vos in libertate vocati estis fratres, tantū in libertatem in occasione carnis detis, sed per charitatē seruite in iuicem. Quod fieri nō potest, nisi alterius infirmitatem quisq; habeat quasi suā: vt eam æquanimiter ferat, donec ab ea liberetur ille, cuius curas salutem. Raro ergo & in magna necessitate obiurgatiōes adhibentur sunt: ita tamen vt etiā in hisipis nō nobis, sed dno vi seruitur, in stemus. Ipse est enim finis: vt nihil duplici corde faciam, auferētes trahē de oculo nostro inuiditiae vel malitiae vel simulationis, vt videamus ejercere festuū de oculo fratrū. Videbim⁹ enim eam oculis colib; quales in sponsa Christi predicantur, quam sibi elegit deus gloriofam Ecclesiam non habentem maculā neq; rugam: id est, mundam & simplicem. Sed quoniam potest nōnullus dei præceptis obtēperare cipientes, nomen simplicitatis decipere, vt sic putent vitiosum esse aliquando venī occultare, quomodo vitiosum est aliquād falsum dicere, atque hoc modo aperiendō ea quæ hi qib; aperiūtūt fūstūnre non posunt, amplius noceant q̄ si ea penit⁹ semperq; occultarent, rectissime subiungit. Nolite sanctū dare canibus, neq; miseritis margaritas vestras ante porcos: &c. Quia dñs q̄uis nihil méritus sit, vera tamē aliqua occultare se ostēdit dicens, Adhuc multa habeo vobis dicere, sed adhuc non potestis illa portare. Et Ap̄ls, Non potui, inqt, vobis loqui quasi spiritalibus, sed quasi carnalibus: tanq; parvulus in Christo lac vobis potum dedi non escam. Neq; em̄ poteratis, sed neq; nūc potestis, Adhuc em̄ estis carnales. In hoc autem præcepto quo prohibemur sanctū dare canibus, & mittere ante porcos margaritas nostras, diligenter querēndū est qd fit sanctū, quid margaritæ, quid canes, quid porci. Sanctū est, qd violare atq; corrumpere nephās est, cuius vtiq; sceleris conat, & voluntas tenet rea: quia illud sanctū natura inuolabile atq; incorruptibile maneat. Margarite autem, quæcumq; spiritualia magni aestimanda sunt, & quia in abdito latent, tanq; de profundo eruntur & allegoriarum integrum quasi apertis conchis inueniuntur. Licit itaq; intelligi, p̄ vna cadēq; res & sanctū & margarita dici possit. Sed sanctū ex eo quod nō debet corrupti, margarita ex eo quod non debet cōtemni. Conatur autē vnuq; corrūpere quod nō vult esse integrum: cōtemnit vero quod vile ducit, & quasi infra se esse existimat, & ideo calcar dicitur quicqd cōtemnitur. Quapropter canes quoniā inſilunt ad dilacerandum: quod autem dilacerat integrum esse non finunt. Nolite, inquit, sanctū dare canib;: quia & si dilacerari & corrūpi non potest, & manet integrum atq; inuolabile: illi tamen qui vellent, cogitandum est, qd acriter atq; inimicissime resistunt, & quārum in ip̄lis est si fieri possit conatur perire veritatem. Porci vero quānus non ita vt canes morbi appetat, paſsim tamen calcando coingnāt. Neq; ergo miseritis, inqt, ante porcos margaritas vestras: &c. Canes ergo pro oppugnatōrib; veritatis, porcos p̄ contēptōrib; positos non incōgrue accipimus. Qd autem ait, Conuerit dirumpant vos: non ait ipsas margaritas dirumpat, Illas enim conculcant etiam cum cōuertuntur vt adhuc aliiquid audiant, dirūpunt autem eum à quo iam missas margaritas conculcauerunt. Non enim facile inuenieris quod gratum ei esse possit qui margaritas conculcauerit: id est, cum magno labore diuina inuen-

1. Retr. 19

Ioan. 16.

1. Corin. 3,

Tomus quartus.

C abdito latent, tanq; de profundo eruntur & allegoriarum integrum quasi apertis conchis inueniuntur. Licit itaq; intelligi, p̄ vna cadēq; res & sanctū & margarita dici possit. Sed sanctū ex eo quod nō debet corrupti, margarita ex eo quod non debet cōtemni. Conatur autē vnuq; corrūpere quod nō vult esse integrum: cōtemnit vero quod vile ducit, & quasi infra se esse existimat, & ideo calcar dicitur quicqd cōtemnitur. Quapropter canes quoniā inſilunt ad dilacerandum: quod autem dilacerat integrum esse non finunt. Nolite, inquit, sanctū dare canib;: quia & si dilacerari & corrūpi non potest, & manet integrum atq; inuolabile: illi tamen qui vellent, cogitandum est, qd acriter atq; inimicissime resistunt, & quārum in ip̄lis est si fieri possit conatur perire veritatem. Porci vero quānus non ita vt canes morbi appetat, paſsim tamen calcando coingnāt. Neq; ergo miseritis, inqt, ante porcos margaritas vestras: &c. Canes ergo pro oppugnatōrib; veritatis, porcos p̄ contēptōrib; positos non incōgrue accipimus. Qd autem ait, Conuerit dirumpant vos: non ait ipsas margaritas dirumpat, Illas enim conculcant etiam cum cōuertuntur vt adhuc aliiquid audiant, dirūpunt autem eum à quo iam missas margaritas conculcauerunt. Non enim facile inuenieris quod gratum ei esse possit qui margaritas conculcauerit: id est, cum magno labore diuina inuen-

ta contempserit. Qui autē tales docent, quomodo D non dirumpantur indignando & stomachando, non video: vtrūq; autem animal immūdum est, & canis & porcus. Cauēdum est ergo ne quid aperiatur ei qui non capi: melius enim quærerit quod clausum est, qd id quod apertum est aut infestat aut negligit. Neq; vero alia causa reperitur, cur ea quæ manifesta & magna sunt, non accipiuntur præter odium & contemptum, quorum propter vnum canes, propter alterum porci nominantur sunt. Quæ tamen omnis immunditia rerum temporalium dilectione concipitur: id est, dilectione hui⁹ seculi, cui iubemur renunciare vt mundi esse possimus. Qui ergo mundum & simplex cor habere appetit, nō debet sibi reus videri si aliquid occultat, quod ille cui occultat capere nō potest. Nec ex eo arbitrandum est licere mentiri: non enim est consequens, vt cum verum occultatur, falsum dicatur. Agendum ergo primum est, vt impedimenta detrahantur quib; efficiunt ut non capiat: quia vtiq; si propter fordes non capi, mundandus est vel verbo vel opere, quantum fieri nō potest. Quod autem dominus noster quādā dixisse inueniuntur, quæ multi qui aderant, vel resistendo vel contemnendo non accepunt, non putandus est sanctū dedisse canibus, aut E margaritas mis̄sile ante porcos: non enim dedit eis, qui capere non poterant, sed eis qui capere poterant, & simili aderant: quos propter aliorum immunditiam negligi non oportebat. Et cum eum tentatores interrogabant, respondebat qd illis ita, vt quod contradicerent non haberent, quanvis venenis suis contabefcerent potius, quād illius cibo saturarentur, alij tamen qui poterant capere, ex illorum occasione multa utiliter audiebant. Hoc dixi, ne quis forte, cum interrogāti respondere non potuerit, hac sententia se excusat, re videatur, si dicat, nolle se sanctū dare canibus, vel ante porcos mittere margaritas. Qui enim nouit quid respondet, debet respondere, vel propter alios, quibus desperatio suboritur, si proposita quæstionem solui non posse cōsiderint: & hoc de rebus vtilibus, & ad instrūctionem salutis pertinetibus. Multa sunt enim, que inquiri ab ocofis possunt, supernacula, & inania, & plenq; noxia, de quibus tamen nō nihil discedunt: sed hoc p̄sum aperiendū & explicandum, cur inquin talia nō oporteat. De rebus vero vtilibus aliquando ad id respondendum est, quod interrogātur: sicut dominus fecit, cum eum Sadducei de muliere interrogassent, quae septem viros habuit, cuius F corum in resurrectione futura esset. Respondit enim quod in resurrectione neque vxores dūcent, neque nubent, sed erunt sicut angelī in celis. Aliquādo autem ille, qui interrogat, interrogandus est aliud: qd tamen si dixerit, ipse sibi ad id quod interrogat, respōdeat. Si autem dicere noluerit, non videatur ijs qui afflunt iniustū, si & ipse quod interrogauit non audiat. Nam & Pharisei qui interrogauerunt tentantes, vtrum reddendum esset tributum, interrogati sunt aliud: id est, cuius haberet nummus imaginē, qui ab ipsis proslatus est. Et quia dixerunt quod interrogati erant, id est, Cæſari imaginem habere nūmum, ipsi sibi quodammodo responderunt id quod dominum interrogauerant. Itaque ille ex eorum response ita cōcluſit. Redde ergo Cæſari qd Cæſari est, & deo quod dei est. Cum autem principes sacerdotum & seniores populi interrogassent, in qua potestate illa faceret, interrogauit eos de baptismo Ioannis: & cum nolent dicere, quod contra se videbat dici: de Ioanne autem nihil maledicere, audierunt propter circūstantes. Nec ego vobis dicam, inquit, in qua potestate haec facio: quod inuictum apparuit circumstantibus. Hoc enim se dixerunt nescire, quod sciebant, sed dicere solebāt. Et reuera iustum erat, vt qui sibi volebant responderi quod interrogauerant, prius ipsi facerent quod erga

Matt. 22.

Matt. 21.

K iii se fieri